

Til de nordiske udenrigsministre
cc. NMRs generalsekretær Halldór Ásgrímsson

Reykjavík 23. marts 2012

STRATEGI FOR SAMARBEJDE OG FRED I ARKTIS: NORDEN MÅ GÅ FORREST **Præsenteret af Foreningerne Nordens Forbund (FNF)**

Under den kolde krig indgik strategiske spørgsmål ikke i det nordiske samarbejde, men der er gået mere end to årtier siden Berlinmurens fald. I dag handler god sikkerhed om en bred vifte af områder som økonomisk, miljømæssig og sundhedsmæssig sikkerhed samt håndtering af nødsituationer – områder, hvor Europas nordlige stater har fælles interesser, som bedst kan beskyttes gennem et positivt samarbejde. I april 2011 gav de nordiske ministre hinanden et historisk løfte om at komme hinanden til hjælp i alle nødsituationer med undtagelse af krig.

Hvis denne nye nordiske "solidaritet" virkelig skal have betydning, skal den også omfatte en debat om de fremtidige udfordringer for vores regions stabilitet og om fælles strategier til at håndtere dem fredeligt og i fællesskab. Den største enkeltstående kilde til usikkerhed, som Nordens fælles sikkerhed står over for nu, er blotlægningen af områderne i Arktis som følge af klimaforandringer. En fornuftig håndtering kan medføre store gevinster i forhold til bæredygtig udvikling, men det indebærer også risici for ulykker og forurening, nye belastninger af lokalsamfund og eventuelt voldsomme internationale stridigheder om territorier og ressourcer.

De nye arktiske dynamikker kan gå i mange retninger. Norden bør gå ind i debatten, for de nordiske lande kan ikke regne med at kunne beskytte sine interesser ved at stå uden for debatten. Endvidere kan disse fem små eller mellemstore stater have større gennemslagskraft hvis de arbejder sammen. Indtil videre har de nordiske stater nationale strategier for Arktis haft fælles temaer, men temmelig forskellige udtryk og prioriteringer. Norge og Danmark understreger behovet for at beskytte deres territorier (herunder Grønland) og fremme deres rettigheder i Polarhavene. Island vil anerkendes som en arktisk kyststat. Finland opfordrer til et stærkere EU-engagement i Arktis, mens Sverige fremhæver de miljømæssige og menneskelige værdier.

Men disse fem demokratier er ikke de eneste i vores regioner, der har interesse i Arktis. De Baltiske Stater er bekymrede for, hvordan den arktiske faktor vil påvirke Ruslands fremtidige adfærd, og hvorvidt omverdenen vil flytte fokus fra Østersøens egne problemer. Grønland og Færøerne er allerede påvirket af olie- og gasundersøgelser, og deres hjemmestyremyndigheder er begyndt at overveje deres specifikke interesser i de arktiske scenarier.

Der findes ingen samlet institution, som lader disse regeringer føre private samtaler om arktiske anliggender. De Baltiske Stater er ikke med i Arktisk Råd eller Det Euro-Arktiske Barentsråd. Kun Norge og Danmark er blevet inviteret med til møder i en lukket gruppe for fem arktiske magter sammen med Canada, Rusland og USA. I praksis vil de

store beslutninger i forhold til territorier, fred og økonomisk udvikling blive truffet gennem mere forskelligartede og uformelle kanaler, hvor det er de store lande og virksomheder, der sætter dagsordenen.

På grund af de udfordringer, som vores fælles interesser og værdier og måske freden i regionen står over for, opfordrer vi til følgende:

En nordisk strategi for Arktis skal være fælles – for at undgå uklarheder og øge styrken i vores positioner og undvige faktiske interessekonflikter blandt de fem stater og for at skabe en solidaritet, der fremmer fælles nordiske interesser og værdier: fred, bæredygtig udvikling, retfærdighed og beskyttelse af de svagere aktører.

En nordisk strategi for Arktis skal være inkluderende – for at indlemme Færøernes og Grønlands myndigheder og skabe en bredere fælles front, som vil have større gennemslagskraft i forhold til andre magter og maksimere merværdien, både i politiske debatter og i det praktiske samarbejde.

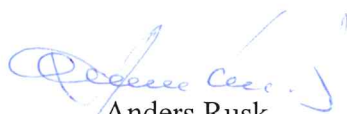
En nordisk strategi for Arktis skal være åben og demokratisk – udarbejdet og diskuteret gennem repræsentative institutioner, som giver medborgerorganisationer og andre relaterede elementer i samfundet mulighed for at komme til orde.

Norden kan ikke løse denne udfordring alene, men det er det rigtige sted at starte. Vejen frem er tydelig:

- **Find frem til de fælles elementer i de nordiske nationale strategier, og blive enige om så mange fælles prioriteringer som muligt.** Indtil videre har de nordiske ministres programmer for arktisk samarbejde fremmet specifikke aktiviteter på lavere niveau samt forskningsnetværk. Disse er værdifulde, men må ikke være en undskyldning for at ignorere de politiske og strategiske aspekter. Vi har brug for en indsats for at skabe konsensus på højt plan og villighed til at indgå kompromiser med hensyn til de store spørgsmål.
- **Få Færøernes og Grønlands myndigheder med i en bredere fælles front,** som også inkluderer disse landes specifikke interesser og ekspertise.
- **Debatter, og konsultér** alle interesserede elementer i samfundet.
- **Promover den nye inkluderende nordiske strategi** i alle eksisterende institutioner, diplomatiske processer og forretningskanaler, hvor de arktiske anliggender indgår.
- Overvej, om der er behov for **nye strukturer eller netværksordninger** for at sikre, at parterne i denne inkluderende strategi regelmæssigt er i kontakt med hinanden, for at udvikle strategien yderligere og for at promovere vores regions fælles interesser via de mange komplekse processer, som vil afgøre den arktiske regions fremtid på mellemlangt og langt sigt.

Foreningerne Nordens Forbund opfordrer Nordisk Ministerråd til at være opmærksomme på denne analyse, at forfølge de fem anbefalinger herover og jævnligt holde Nordisk Råd informeret om resultaterne.

På vegne af FNF

Anders Rusk
Formand

Kristín Ólafsdóttir
Generalsekretær